

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції професорсько-викладацького складу
Полтавського державного аграрного університету
за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років**

17-18 травня 2023 року

Полтава

Редакційна колегія:

Олег Горб, проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, доцент;

Олександр Петраш, доцент кафедри механічної та електричної інженерії;

Ілона Яснолоб, начальник науково-дослідного сектору, доцент кафедри підприємництва і права, доцент;

Світлана Козина, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності;

Олександра Біловод, декан інженерно-технологічного факультету, доцент;

Людмила Дорогань-Писаренко, декан факультету обліку та фінансів, професор;

Сергій Кулинич, декан факультету ветеринарної медицини, професор;

Микола Маренич, директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор;

Алла Світлична, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, доцент;

Анатолій Шостя, декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, старший науковий співробітник;

Віктор Радочін, начальник редакційно-видавничого відділу.

Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років (м. Полтава, 17-18 травня 2023 року). – Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. – 241 с.

2. Viglianisi, P., 2016 Le App in GDO: inutilied a torto. Ecco 3 buonimotivi per aggiornare le strategie di marketing. GDONews

3. Martini A., Viganò E. (2004) – il sistema agro-alimentare dell'Unione Europea, Carocci.

4. Hanson, S.J. (2007) The role of public and private standards in regulating international food markets. Journal of International Agricultural Trade and Development 4.1: 52 – 66.

УДК 636.3.09:616.595.132.6

ПОШИРЕННЯ НЕМАТОД РОДУ *TRICHURIS* В УМОВАХ ВІВЧАРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТА ПІВДЕННО- СХІДНОГО РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

В. В. Мельничук, к. вет. н., доцент

В. О. Євстаф'єва, докт. вет. н., професор

Збудники нематодозів травного каналу в овець завдають істотних збитків галузі вівчарства. Останні виражаються зниженням приростів живої маси тварин, настригу вовни, також зниженням товарної цінності отриманої продукції [1]. Нині є досить відчутним вплив антропогенних чинників (як біотичних, так й абіотичних факторів) щодо епізоотичного благополуччя вівчарських господарств відносно гельмінтозів, у тому числі й нематод роду *Trichuris*. В сукупності дії антропогенних чинників з'являється реальна загроза збільшення чисельності популяцій паразитів, зростає ризик зараження здорових тварин й поява суперінвазії [2].

Наразі вчені з усього світу наголошують на тому, що існує нагальна необхідність у встановленні фауни нематод травного каналу тварин, у тому числі й овець. Така необхідність є цілком логічною. Зокрема, це пояснюється тим, що об'єктивні знання щодо існуючого видового складу паразитів в умовах певних екосистем, регіонів, областей, районів чи територій господарств слугують основою для здійснення оцінки епізоотичного благополуччя цих територій. Окрім того, така інформація є досить корисною при розробці комплексних програм, направлених на боротьбу з виявленими паразитами, оскільки отримані дані допомагають спеціалістам ветеринарного профілю здійснювати ефективні та науково-обґрунтовані діагностичні або лікувально-профілактичні заходи [3, 4].

Тому, на сучасному етапі розвитку держави, а також галузі сільського господарства, дані щодо нематодозів травного каналу овець потребують вивчення і оновлення.

Метою дослідження було встановлення особливостей поширення та видового складу нематод роду *Trichuris* паразитуючих у овець свійських, на території Центрального та Південно-Східного регіонів України.

Матеріали і методи. Робота виконана упродовж 2015–2022 рр. на базі лабораторії кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету. Вивчення епізоотичної ситуації щодо нематодозів травного каналу овець проводили у господарствах

Центрального та Південно-Східного регіонів України (Запорізької, Київської та Полтавської областей) на території 11 с/г підприємств та 354 фермерських й одноосібних селянських господарств.

За паталого-анатомічного розтину загиблих або вимушено забитих овець проводили відбір гельмінтів з органів травлення. Ідентифікацію видової належності нематод роду *Trichuris* проводили з використанням загальновідомих визначників. Всього досліджено 710 комплектів органів травного каналу (сичуг, тонкий і товстий кишечники) овець.

Інвазованість овець нематодами роду *Trichuris* визначали за показниками екстенсивності інвазії (EI, %), інтенсивності інвазії (II, екз./тварину) та індексу рясності (IP, екз./тварину).

Результати досліджень. За наслідками проведених гельмінтологічних розтинів встановлено значне поширення нематод роду *Trichuris* серед свійських овець на території Центральної та Південно-Східної України. Середній показник екстенсивності інвазії овець нематодами роду *Trichuris* склав 60,70 % за інтенсивності інвазії від 1 до 84 екземплярів.

Виявлені види нематод без спеціальної обробки та проведення їх камерального морфологічного та метричного дослідження візуально були між собою досить схожі (рис.). Проведення морфометричних досліджень дозволило диференціювати нематод до виду.

Рис. Зовнішній вигляд імагінальних форм гельмінтів роду *Trichuris*, виділених з товстого кишечника свійських овець

Фауна трихурисів у овець на території досліджуваного регіону представлена трьома видами: *Trichuris ovis* (Abildgaard, 1795), *T. skrjabini* (Baskakov, 1924) та *T. globulosa* (Linstow, 1901). Зокрема, найчастіше виявляли вид *T. ovis* – EI – 55,21 % за II – 25,61±0,74 екз. Менше фіксували наявність *T. skrjabini* – EI – 26,34 % за II – 25,02±0,93 екз., рідше – вид *T. globulosa* – EI – 13,80 за II – 12,84±0,68 екз.

Показник індексу рясності нематод роду *Trichuris* характеризувався найбільшим розповсюдженням серед популяції овець свійських нематод виду *T. ovis* (IP – 14,14 екз.). Індекс рясності для видів нематод *T. globulosa* та *T. skrjabini* виявився незначним і становив 1,77 та 6,59 екз. відповідно.

Поряд з тим, показники інвазованості овець нематодами роду *Trichuris* у розрізі досліджуваних областей мали відмінні значення (табл.).

Слід зазначити, що найвищий показник екстенсивності інвазії *T. ovis* (57,94 %) був характерним для Запорізької, *T. skrjabini* (30,87 %) – Київської, а *T. globulosa* (21,04) – Полтавської областей. Натомість, найвищий показник інтенсивності інвазії *T. ovis* (30,92±1,99 екз.) був характерним для Київської, а *T. skrjabini* й *T. globulosa* (27,77±1,53 й 13,40±0,76 екз. відповідно) – Полтавської областей. Варто наголосити, що в умовах Київської області фауна нематод роду *Trichuris* була представлена двома видами – *T. ovis* та *T. skrjabini*.

Таблиця

Видовий склад нематод роду *Trichuris* в умовах вівчарських господарств Центрального та Південно-Східного регіонів України

Види нематод	Показник інвазованості	Області		
		Запорізька	Київська	Полтавська
<i>Trichuris ovis</i>	EI, %	57,94	51,01	55,04
	II, екз./тварину	24,73±1,14	30,92±1,99	24,19±1,02
<i>T. skrjabini</i>	EI, %	27,57	30,87	23,62
	II, екз./тварину	21,97±1,54	23,91±1,66	27,77±1,53
<i>T. globulosa</i>	EI, %	11,68	–	21,04
	II, екз./тварину	11,68±7,31	–	13,40±0,76

Натомість, в умовах вівчарських господарств Запорізької та Полтавської областей у фауністичному комплексі нематод овець виявлено всі три види трихурисів.

Висновок. Встановлено, що нематоди роду *Trichuris* є надзвичайно поширеними паразитами овець на території Центральної та Південно-Східної України за EI – 60,70 % та II від 1 до 84 екземплярів. Фауна трихурисів у овець свійських представлена трьома видами: *Trichuris ovis*, *T. skrjabini* та *T. globulosa*. Найбільшого поширення як загалом по досліджуваному регіону (EI – 55,21 %), так і по областях набув вид *T. ovis* (EI від 51,01 до 57,94 %).

Список використаних джерел

1. Пригодін А. Боротьба з гельмінтозами тварин: економічні та терапевтичні аспекти. *Ветеринарна медицина України*. 2002. № 4. С. 36–38.
2. Волошина Н. О. Паразитарна система: її екологічна сутність. *Вісник Львівського університету*. 2012. Вип. 60. С. 215–221.
3. Melnychuk V., Yevstafieva V., Bakhur T., Antipov A., Feshchenko D. The prevalence of gastrointestinal nematodes in sheep (*Ovis aries*) in the central and south-eastern regions of Ukraine. *Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences*. 2020. № 44 (5). P. 985–993.
4. Фауна в антропогенному середовищі / За редакцією І. Загороднюка. Луганськ, 2006. 245 с.

О. В. Кручиненко МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ МЕТА-АНАЛІЗУ У ПАРАЗИТОЛОГІЇ	157
С. М. Кулинич, М. Зезекало УРАЖЕННЯ КОПИТ КОНЕЙ	159
О. О. Медвідь, Ж. О. Передера, Н. С. Щербакова, С. Б. Передера ДОБРОВІЛЬНЕ СЕРТИФІКУВАННЯ, ЩО ЗАПРОВАДЖУЄТЬСЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	161
В. В. Мельничук, В. О. Євстаф'єва ПОШИРЕННЯ НЕМАТОД РОДУ <i>TRICHURIS</i> В УМОВАХ ВІВЧАРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТА ПІВДЕННО-СХІДНОГО РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	164
С. М. Михайлютенко ОЦІНКА ВМІСТУ НІТРАТІВ У ОВОЧАХ	167
О. О. Передера, Р. В. Передера, Суфіан Амран ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНОГО РИНОТРАХЕЇТУ В УМОВАХ ПП «АГРОЕКОЛОГІЯ»	169
Р. В. Передера, О. О. Передера, Л. І. Погоріляк ПАТОЛОГО-АНАТОМІЧНІ ЗМІНИ У ЦУЦЕНЯТ ЗА ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ	171
А. М. Хиль ПЕРСПЕКТИВА ВИКОРИСТАННЯ ДЕЗІНФЕКТАНТІВ НА РОСЛИННІЙ ОСНОВІ	173

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

О. В. Безкровний МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	177
Л. О. Дорогань-Писаренко, А. П. Дорошенко, О. В. Єгорова АНАЛІЗ КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПІДПРИЄМСТВА В ОЦІНЦІ ЙМОВІРНОСТІ ЙОГО БАНКРУТСТВА	181
О. О. Дорошенко, С. П. Зоря, Я. А. Дроботя ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	184
Т. Є. Дугар, С. В. Тютюнник, М. В. Єрмолаєва УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У РІЗНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	186
А. Ільченко АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	188